

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

Ενδεικτικές απαντήσεις στο μάθημα «Ιστορία προσανατολισμού ΓΕΛ»

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. Εκλεκτικοί: Σχολικό βιβλίο, σελ. 77. Επιμέρους πολιτικός σχηματισμός με μικρότερη απήχηση συγκριτικά με τους Πεδινούς – Ορεινούς που συμμετείχαν στο πλαίσιο των εργασιών της Εθνοσυνέλευσης των ετών 1862 – 1864. «Οι Εκλεκτικοί ήταν σταθερές κυβερνήσεις»

β. Στρατιωτικός Σύνδεσμος: Σχολικό βιβλίο, σελ. 86 – 88, «Το 1909.... έχοντας επιτύχει τις επιδιώξεις του»

γ. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής: Σχολικό βιβλίο, σελ. 149, «Στις 24 Ιουλίου 1923 ... μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.» και σχολικό βιβλίο, σελ.151-152, «Με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης ... ανταλλαξίμων.»

► Στον ορισμό μπορεί να γίνει και προσαρμογή του χωρίου: Σχολικό βιβλίο, σελ.146, «Συνολικά, το φθινόπωρο ... της Μικτής Επιτροπής.»

ΘΕΜΑ Α2

α. → 2

β. → 6

γ. → 1

δ. → 5

ε. → 4

ΘΕΜΑ Β1

α. Η οργάνωση κομμάτων κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα: Σχολικό βιβλίο, σελ.82. «Στη δεκαετία του 1880... κοινωνικής ομάδας»

Διευκρίνιση: Μπορεί να γίνει προσαρμογή και του χωρίου: Σχολικό βιβλίο, σελ. 84, «Αντίθετα με άλλες χώρες της Ευρώπης.... του ενεργού πληθυσμού».

β. Σχολικό βιβλίο, σελ.82. «Για την επιλογή.....εξυπηρετήσεις» και σελ. 84, «Οι υποψήφιοι βουλευτές κατώτερα στρώματα»

ΘΕΜΑ Β2

α. Η Επιτροπή Αποκαταστάσεως προσφύγων: Σχολικό βιβλίο, σελ. 153: Μία από τις παραμέτρους που έπρεπε να λαμβάνει υπόψη της η ΕΑΠ για την αποκατάσταση των προσφύγων ήταν και οι αντικειμενικές συνθήκες. **Τις αντικειμενικές συνθήκες:** Σχολικό βιβλίο, σελ. 154, «Η ΕΑΠ διέκρινε....προλεταριάτου.»

β. Σχολικό βιβλίο, σελ.154, «Εξάλλου....παραμεθόριες περιοχές»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

- Απαιτείται η κατάλληλη δομή (Πρόλογος, Κυρίως Θέμα, Επίλογος)
- Επιλέγουμε τα κύρια σημεία των παρατιθέμενων κειμένων
- Συνδυάζουμε με την ανάλογη ιστορική αφήγηση
- Εφόσον τίθενται υποερωτήματα α. και β. τότε απαιτούνται:
 - Κοινός πρόλογος
 - Διαχωρισμός των υποερωτημάτων

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα παρατιθέμενα ιστορικά κείμενα (Α, Β, Γ, Δ) παρέχουν πληροφορίες οι οποίες καθιστούν σαφή τα διεθνή γεγονότα που οδήγησαν στο Πρώτο Επίσημο Ενωτικό ψήφισμα των Κρητών καθώς και στις αντιδράσεις των Μεγάλων Δυνάμεων και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας σε αυτό. Συμπληρώνουν και διευρύνουν την ιστορική αφήγηση.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

α. Ό,τι αφορά στο α) υποερώτημα σχετικά με τις διεθνείς εξελίξεις που επηρέασαν την πορεία του Κρητικού Ζητήματος (μονάδες 4), το σχολικό εγχειρίδιο αναφέρει ότι: σελ. 217, **Η κατάλυση της Αρμοστείας στην Κρήτη. Το πρώτο ενωτικό Ψήφισμα των Κρητών.** « Δυο μεγάλα εξωτερικά Ανατολικής Ρωμυλίας». Οι σχετικές αντιδράσεις των Κρητών (μονάδες 8), Σχολικό βιβλίο, σελ.217, «Η Ελληνική κυβέρνηση προσωρινή διακομματική κυβέρνηση» ή «Η Ελληνική κυβέρνηση στη νέα προσωρινή κυβέρνηση της Κρήτης».

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α:

- ▶ Χειρόγραφο προκήρυξη του Ελευθερίου Βενιζέλου (22 Σεπτεμβρίου 1908, δυο μέρες πριν την Επίσημη έκδοση του 1908) Ενωτικού Ψηφίσματος (24 Σεπτεμβρίου 1908)
- ▶ Με αφορμή την ανακήρυξη της Βουλγαρίας σε Βασίλειο τονίζει την ανάγκη της άμεσης κινητοποίησης των Κρητών στα Χανιά.
- ▶ Η προκήρυξη κοινοποιείται μέσα σε ατμόσφαιρα εθνικής έξαρσης και πατριωτικού ενθουσιασμού.

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Β:

- ▶ Διάγγελμα της Κυβέρνησης της Κρήτης.
- ▶ Θεωρεί ιερό καθήκον και της Κυβέρνησης και του Κρητικού λαού να λύσουν «τον τελευταίον δεσμόν», τον θεσμό της αρμοστείας και να κηρύξουν την Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.
- ▶ Τονίζει ότι ξεπεράστηκαν τα προβλήματα τα οποία σχετίζονταν με τις προθέσεις των Μεγάλων Δυνάμεων μετά τις διεθνείς εξελίξεις.
- ▶ Επικαλούμενη το ήθος του Κρητικού λαού προτρέπει στην τήρηση της δημόσιας τάξης και την περιφρούρηση των συμφερόντων των Μουσουλμάνων Κρητών.
- ▶ Η Κρητική κυβέρνηση εκφράζει την εμπιστοσύνη της στον Κρητικό λαό και πιστεύει ανενδοίαστα στην εφαρμογή των προτεινόμενων θέσεων.

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Γ:

- ▶ Πρόκειται για απόσπασμα από το Επίσημο Ενωτικό Ψήφισμα της Κρήτης.
- ▶ Επισημοποιείται η Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα ώστε να αποτελέσουν ένα αδιαίρετον και αδιάσπαστον Συνταγματικόν Βασίλειον.
- ▶ Δίνεται εντολή στις αρχές της Κρήτης να ασκούν τα καθήκοντά τους σύμφωνα με το ψήφισμα αυτό.
- ▶ Το ψήφισμα εκδόθηκε στα Χανιά 24 Σεπτεμβρίου 1908.

Απαιτούμενη ιστορική αφήγηση: Σχολικό βιβλίο, σελ. 217, «Δύο μεγάλα εξωτερικά γεγονότα τη νέα Προσωρινή Κυβέρνηση της Κρήτης».

β. Ό,τι αφορά στο β) υποερώτημα σχετικά με τις αντιδράσεις των Μεγάλων Δυνάμεων και της Τουρκίας αμέσως μετά την έκδοση του Ενωτικού ψηφίσματος, το σχολικό εγχειρίδιο αναφέρει ότι: **Τα γεγονότα των ετών 1909 – 1913**, Σχολικό βιβλίο, σελ. 218, «Παρά τις έντονες διαμαρτυρίες ... απέκοψε τον ιστό της»

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Δ:

Το κείμενο είναι αντλημένο από το έργο του Κ. Σβολόπουλου, «Η Κρητική Πολιτεία από το 1899 ως το 1909».

- ▶ Η αντίδραση των Μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στην επαναστατική πρωτοβουλία των Κρητών για Ένωση με την Ελλάδα, δεν ήταν απόλυτα αρνητική.
- ▶ Στις προτάσεις που τίθενται στο Διάγγελμα της Κρητικής κυβέρνησης σχετικά με την προστασία των συμφερόντων των Κρητών Μουσουλμάνων, οι Μεγάλες Δυνάμεις προτίθενται να συζητήσουν το θέμα αυτό με την Τουρκία προκειμένου να προωθηθεί η λύση αυτή.
- ▶ Αντίθετα οι Νεότουρκοι Εθνικιστές μετά τις πρόσφατες διεθνείς εξελίξεις επιδιώκουν μια διπλωματική επιτυχία από τη ματαίωση της ενωτικής λύσης.
- ▶ Η παράταση των διαπραγματεύσεων μεταξύ των Μεγάλων Δυνάμεων και της Τουρκίας υποδηλώνει την επιφυλακτική στάση των Προστάτιδων Δυνάμεων απέναντι στο Κρητικό Ζήτημα. Για το λόγο αυτό η Τουρκία ζητά διευκρίνιση των προθέσεών τους.
- ▶ Παρά το γεγονός της απομάκρυνσης των Μεγάλων Δυνάμεων από την διαπραγματευτική διαδικασία, εφάρμοσαν την απόφασή τους να αποσύρουν από την Κρήτη όλα τα στρατεύματά τους.
- ▶ Με την οριστική αποχώρηση των τελευταίων αγημάτων των Μεγάλων Δυνάμεων από την Κρήτη επιβεβαιώνεται στις 24 Ιουλίου 1909, η πρόθεσή τους για την προστασία της μουσουλμανικής μειονότητας, τη διαφύλαξη της έννομης τάξης και της επικυριαρχίας του σουλτάνου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Συμπεράσματα – διαπιστώσεις – αξιολογικές κρίσεις
- Σητηρίζομαστε σε αντικειμενικά δεδομένα και όχι σε προσωπικές – υποκειμενικές τοποθετήσεις
- Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε χωρία από την ιστορική αφήγηση
- Χρησιμοποιούμε τις στερεότυπες διαρθρωτικές φράσεις για το συμπέρασμα.

ΘΕΜΑ Δ1

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα παρατιθέμενα κείμενα (Α, Β, Γ) αναφέρονται στην εξέλιξη των ναυτικών κέντρων στην Ελλάδα στη δεκαετία 1821 – 1830 έως και το 1870 καθώς και στους λόγους ανάπτυξης της Σύρου. Συμπληρώνουν και διευρύνουν τις πληροφορίες του σχολικού εγχειριδίου.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

α. Ό,τι αφορά στο α) υποερώτημα σχετικά με την εξέλιξη των ναυτικών κέντρων τη δεκαετία 1821 – 1830 το σχολικό βιβλίο αναφέρει ότι: **Η Εμπορική ναυτιλία**, Σχολικό βιβλίο, σελ 20, « Ακολούθησαν δύσκολα χρόνια..... των ναυτικών υποθέσεων».

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α

- ▶ Το παρατιθέμενο κείμενο είναι αντλημένο από το έργο του Γ. Λεονταρίτη, Ελληνική εμπορική ναυτιλία.
- ▶ Στη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης 1821 – 1830 παρά την καταστροφή μεγάλου ποσοστού πλοίων, ένας ισχυρός πυρήνας διασώθηκε.
- ▶ Ενδεικτικά, αναφέρονται τα νησιά Ύδρα και Σπέτσες τα οποία παρά τις απώλειες που υπέστησαν σε ποσοστό 78% και 50% αντίστοιχα, διέθεταν πλοία μεγάλης χωρητικότητας.
- ▶ Μετά την Ανεξαρτησία του 1830 η ναυπηγική έγινε μια από τις σημαντικότερες βιομηχανίες του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους.

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Β

- ▶ Το Κείμενο Β είναι αντλημένο από το έργο «Ναυτιλία» της Τζελίνα Χαρλαύτη.
- ▶ Το Γαλαξίδι αποδεικνύεται κύριο ναυτιλιακό κέντρο της Δυτικής Ελλάδας. Παρουσιάζει μεγάλη οικονομική άνθηση μεταξύ 1840 και 1870 πενταπλασιάζοντας το στόλο του.
- ▶ Αντίστοιχα, κυρίαρχο εμπορικό κέντρο του Αιγαίου παραμένει η Σύρος.

Ο πίνακας επιβεβαιώνει τα δεδομένα των παρατιθέμενων κειμένων Α και Β.

Παρουσιάζει τα ελληνικά ναυτικά κέντρα με ποντοπόρα φορτηγά ιστιοφόρα από το 1840 έως και το 1870. Συγκεκριμένα ό,τι αφορά στο Γαλαξίδι, παρατηρούμε μια αυξητική τάση, καθώς το 1840 καταγράφονται 64 ιστιοφόρα τα οποία το 1870 ανέρχονται σε 319. Επιπλέον, στη Σύρο από 90 σε 700, ενώ μικρότερος αριθμός ιστιοφόρων αντιστοιχεί σε Σπέτσες, Ύδρα και Πειραιά. Στις Σπέτσες από 26 σε 211, στην Ύδρα από 24 σε 119 και στον Πειραιά από 1 σε 49. Βάσει των δεδομένων του πίνακα, εστιάζουμε στο γεγονός ότι το 1870 η εξέλιξη των ναυτικών κέντρων είναι εντυπωσιακή και βασικός παράγοντας η εκμετάλλευση των ιστιοφόρων. Δεν μπορούμε βέβαια να παραβλέψουμε και το γεγονός ότι πολλά από τα ελληνικά ιστιοφόρα αντικαταστάθηκαν από ατμόπλοια.

Απαιτούμενη ιστορική αφήγηση: Σχολικό βιβλίο, σελ. 27 - 28, «Στη διάρκεια του 19^{ου} αιώναμετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα»»

Διευκρινίσεις:

- ▶ Τα δεδομένα του πίνακα πρέπει να αιτιολογηθούν με την ιστορική αφήγηση.
- ▶ Στο α) ζητούμενο μπορούν να χρησιμοποιηθούν επιλεκτικά στοιχεία από την α' παράγραφο της ενότητας. Σχολικό βιβλίο, σελ. 20, «Στη διάρκεια του 18^{ου} αιώνα να εκμεταλλευτούν οι Έλληνες».

β. Ό,τι αφορά στο β) υποερώτημα σχετικά με την εμπορική κινητικότητα της Σύρου καθώς και στους λόγους που ευνόησαν την ανάπτυξή της, το σχολικό βιβλίο αναφέρει ότι: Σχολικό βιβλίο, σελ. 20 – 21, «Στο Ελληνικό κράτος....στην Αίγυπτο».

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α:

- ▶ Μετά την Επανάσταση η Σύρος ήταν το πρώτο Εμπορικό κέντρο του Ελληνικού κράτους.
- ▶ Αποδεικτικά από το 1827 μέχρι το 1834 ναυπηγήθηκαν στη Σύρο περισσότερα από 260 πλοία

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Β:

- ▶ Η αδιαμφισβήτητη κυριαρχία της Σύρου στο Αιγαίο, προκαλείται από την εμπορική κορύφωση του Γαλαξιδίου το 1870.
- ▶ Ωστόσο, ο πίνακας αποδεικνύει ότι η Σύρος παραμένει σταθερά πρωτοποριακή στην εμπορική και ναυτιλιακή δραστηριότητα. Από το 1840 έως το 1870 παρατηρείται μια εντυπωσιακή αυξητική τάση σε ποντοπόρα φορτηγά ιστιοφόρα. Αυτά αριθμούνται από 90 σε 700 αντίστοιχα.

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Γ:

- ▶ Το διαμετακομιστικό εμπόριο διαδραμάτισε καταλυτικό ρόλο στην ακμάζουσα οικονομική δραστηριότητα της Σύρου
- ▶ Οι εισαγωγές υπερτερούσαν σημαντικά των εξαγωγών.
- ▶ Η Σύρος υπήρξε ο εμπορικός συνδετικός κρίκος Ανατολής και Δύσης και το κέντρο εισαγωγών προς την ελληνική ενδοχώρα.
- ▶ Ζωτικός τομέας της τοπικής οικονομίας του νησιού ήταν και το ναυπηγείο, λόγω των ψαριανών και χίων ναυπηγών.
- ▶ Το ναυπηγείο διέθετε πολυάριθμο και ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Το προσωπικό στο σύνολό του ανέρχονταν σε πάνω από 1.000 άτομα.
- ▶ Η σπουδαιότητα που είχαν οι ναυπηγικές εργασίες στη Σύρο, αποδεικνύεται και από την αναλογία του εργατικού δυναμικού σε συνάρτηση με τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Το 1850 ήταν 7.650 άτομα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Συμπεράσματα – διαπιστώσεις – αξιολογικές κρίσεις
- Σηριζόμαστε σε αντικειμενικά δεδομένα και όχι σε προσωπικές – υποκειμενικές τοποθετήσεις
- Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε χωρία από την ιστορική αφήγηση
- Χρησιμοποιούμε τις στερεότυπες διαρθρωτικές φράσεις για το συμπέρασμα.